

Laidiens: **17.06.2016., Nr. 117**

Oficiālās publikācijas Nr.: **2016/117.20**

Ministru kabineta noteikumi Nr. 363

Rīgā 2016. gada 14. jūnijā (prot. Nr. 29 2. §)

Kuģu kontroles, pārbaudes un aizturēšanas kārtība Latvijas ūdeņos

*Izdoti saskaņā ar Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības
likuma 44. panta otro daļu*

1. Noteikumi nosaka kārtību, kādā notiek kuģu kontrole, pārbaude un aizturēšana Latvijas ūdeņos.
2. Noteikumi attiecas uz kārtību, kādā notiek kuģu kontrole, pārbaude un aizturēšana Latvijas teritoriālajā jūrā. Kuģu kontrole, pārbaude un aizturēšana Latvijas ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā notiek saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas 1982. gada Jūras tiesību konvenciju.
3. Nacionālo bruņoto spēku Jūras spēku flotiles vienības, kas pilda krasta apsardzes funkcijas (turpmāk – Krasta apsardze), kontrolē kuģus, veicot šādus pasākumus:
 - 3.1. izmantojot sakaru līdzekļus, veic kuģa aptauju par ienākšanas iemesliem un mērķiem Latvijas ūdeņos;
 - 3.2. veic kuģa pārvietošanās uzraudzību, izmantojot tehniskos līdzekļus;
 - 3.3. veic kuģa darbības vizuālo uzraudzību.
4. Krasta apsardze ir tiesīga pieprasīt, lai gaitā esošs kuģis maina kursu, ja tas vērsts kuģošanai bīstamu vai aizliegtu rajonu virzienā, kā arī lai kuģis, kas atrodas kuģošanai bīstamā vai aizliegtā rajonā, nekavējoties to pamet.
5. Krasta apsardze ir tiesīga pieprasīt, lai kuģis Latvijas ūdeņos ārpus ostas akvatorijas atrastos ar valsts piederību apliecināšu karogu.
6. Krasta apsardze pārbauda kuģus, ja:
 - 6.1. ir pamats uzskatīt, ka kuģis pārkāpis Latvijas ūdeņu izmantošanu regulējošo normatīvo aktu vai Latvijai saistošo starptautisko tiesību normas;
 - 6.2. ir pamats uzskatīt, ka kuģa manevri apdraud kuģošanas drošību;
 - 6.3. saņemta informācija, ka kuģis nelikumīgi pārvadā šaujamieročus, sprāgstvielas, nelegālos imigrantus vai iesaistīts citos noziedzīgos nodarījumos;
 - 6.4. kuģis Krasta apsardzei nesniedz informāciju, sniegtā informācija ir nepilnīga vai ir aizdomas, ka sniegtā informācija ir nepatiesa;
 - 6.5. pastāv terorisma draudi;

6.6. ir pamatotas aizdomas par jūras vides piesārņojumu.

7. Kuģa pārbaude ietver:

7.1. kuģa navigācijas, tehniskās un sakaru dokumentācijas pārbaudi;

7.2. apkalpes saraksta pārbaudi;

7.3. apkalpes locekļu kvalifikāciju apliecināšu dokumentu pārbaudi;

7.4. uz kuģa esošo personu ceļošanas un personu apliecināšu dokumentu pārbaudi;

7.5. kravas dokumentu pārbaudi;

7.6. zvejas dokumentu pārbaudi;

7.7. visu kuģa telpu pārbaudi;

7.8. pārbaudi, vai jūrnieki, atrodoties uz kuģa Latvijas ūdeņos, nav pārkāpuši normatīvajos aktos noteiktos alkohola lietošanas ierobežojumus vai lietojuši narkotiskās, psihotropās vai toksiskās vielas.

8. Ja kuģa pārbaudē konstatē pārkāpumus, Krasta apsardzes amatpersona ir tiesīga kuģa apkalpes locekļiem prasīt rakstveidā sniegt paskaidrojumus un fiksēt pierādījumus.

9. Krasta apsardzes amatpersona, kas pieņēmusi lēmumu par kuģa pārbaudi, pamatojoties uz šo noteikumu 6. punktā minēto iemeslu vai citas kompetentās institūcijas vai amatpersonas pieprasījumu, kuģa kapteiņa klātbūtnē sastāda kuģa pārbaudes protokolu (1. pielikums). Kuģa pārbaudes protokolu sastāda divos eksemplāros latviešu valodā. Vienu kuģa pārbaudes protokola eksemplāru nodod kuģa kapteinim. Ja kuģa kapteinim nav saprotams lēmuma saturs, to viņam izskaidro angļu valodā.

10. Par pārbaudes rezultātiem Krasta apsardze informē kompetento institūciju vai amatpersonu.

11. Krasta apsardzei ir tiesības aizturēt kuģi, ja tas veic šādas darbības:

11.1. izsaka spēka lietošanas draudus vai lieto spēku pret Latvijas Republikas suverenitāti, teritoriālo vienotību vai politisko neatkarību, vai citādi pārkāpj starptautisko tiesību normas;

11.2. veic manevrus vai mācības ar jebkura veida ieročiem;

11.3. veic darbības, kas saistītas ar Latvijas Republikas drošībai vai aizsardzībai kaitējošas informācijas vākšanu;

11.4. veic propagandas aktus, kas vērsti pret Latvijas Republikas aizsardzību vai drošību;

11.5. veic lidaparāta vai militārās ierīces palaišanu vai nodrošina nosēšanos vai uzņemšanu uz kuģa klāja;

11.6. veic tādu preču vai citu vērtību, kā arī komerciālā apgrozībā aizliegtu preču iekraušanu vai izkraušanu, personas uzņemšanu vai izsēdināšanu, kas ir pretrunā ar Latvijas normatīvajiem aktiem muitas, finanšu, imigrācijas vai sanitārās kontroles jomā;

11.7. piesārņo jūras vidi;

11.8. zvejo, neievērojot Latvijas normatīvajos aktos noteiktos aizliegumus un starpvalstu nolīgumus;

11.9. veic zinātnisko pētniecību vai ģeoloģisko izpēti bez atbilstošas atļaujas;

11.10. veic darbības, kas vērstas uz Latvijas sakaru sistēmas un citu ierīču vai iekārtu funkcionēšanas traucēšanu;

11.11. neievēro kuģošanas režīmu reglamentējošo normatīvo aktu prasības;

11.12. bojā Latvijas ūdeņos esošos zemūdens kabeļus vai cauruļvadus;

11.13. izmanto kuģi, kas apdraud kuģošanas drošību.

12. Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likuma 4. panta otrajā daļā minētās kompetentās institūcijas (turpmāk – kompetentās institūcijas) var iesniegt Nacionālo bruņoto spēku Jūras spēku flotiles Krasta apsardzes dienestam pieprasījumu aizturēt kuģi (turpmāk – pieprasījums), norādot šo noteikumu 11. punktā minēto aizturēšanas iemeslu un pamatojumu. Ja pieprasījums iesniegts, izmantojot elektroniskos sakaru līdzekļus (sūtīts skenētā veidā no oficiāla kompetentās institūcijas e-pasta), kompetentā institūcija triju darbdienu laikā iesniedz rakstveida pieprasījumu.

13. Ja kuģi aiztur, Krasta apsardzes amatpersona vai kompetentās institūcijas amatpersona, kura iesniegusi pieprasījumu, kuģa kapteiņa klātbūtnē sastāda kuģa aizturēšanas protokolu (2. pielikums). Aizturētā kuģa kapteinis uzrāda Krasta apsardzei kuģa un kravas (vai zvejas) dokumentus, kuru kopijas var pievienot kuģa aizturēšanas protokolam (turpmāk – protokols), par to izdarot attiecīgu atzīmi protokolā. Protokolu sastāda divos eksemplāros latviešu valodā. Vienu protokola eksemplāru nodod kuģa kapteinim. Ja kuģa kapteinim nav saprotams lēmuma saturs, to viņam izskaidro angļu valodā.

14. Aizturēto kuģi Krasta apsardze nogādā Latvijas ostā vai kompetentās institūcijas vai amatpersonas norādītā vietā (ostā, enkurvietā vai patvēruma vietā). Protokolu nodod institūcijai, kuras kompetencē ir pārkāpuma turpmākā izskatīšana.

15. Krasta apsardze ir tiesīga aizturēt kuģi Latvijas ūdeņos līdz brīdim, kamēr institūcija, kas kompetenta izskatīt pārkāpumu, ir pieņēmusi lēmumu vai ir tiesas spriedums par kuģa arestu.

16. Uz Krasta apsardzes kuģiem esošos kuģa ieročus drīkst pielietot galējas nepieciešamības gadījumā, ja aizdomās turamais kuģis apzināti nesadarbojas ar Krasta apsardzi, ignorē tās likumīgās prasības, traucē pārbaudes veikšanu vai cenšas to nepieļaut. Ja Krasta apsardzes kuģa komandieris izvērtē situāciju un konstatē, ka aizdomās turamais kuģis pārkāpj miermīlīgas caurbraukšanas tiesības, viņš pieņem lēmumu par kuģa ieroču pielietošanu šādos gadījumos:

16.1. tas ir nepieciešams paš aizsardzībai vai lai atvairītu bruņotu uzbrukumu Latvijas Republikas kuģiem vai citiem peldlīdzekļiem, kā arī ārvalstu kuģiem vai citiem peldlīdzekļiem, kuri atrodas Latvijas ūdeņos;

16.2. ir saņemta Latvijas Republikas valsts drošības iestāžu vai tiesībaizsardzības iestāžu informācija, ka kuģis vai uz tā esošās personas var apdraudēt citu cilvēku dzīvību vai valsts drošību;

16.3. ir nepieciešams izbeigt varmācīgu darbību pret Latvijas Republikas piekrasti, zemūdens un virsūdens objektiem;

16.4. ir nepieciešams aizturēt pārkāpējus, kuri nelikumīgi atrodas Latvijas ūdeņos un izrāda pretošanos likumīgajām prasībām apstāties;

16.5. kuģis patvaļīgi tuvojas kuģošanai aizliegtajam rajonam, ignorējot prasību mainīt kursu vai apstāties, vai kuģis, kas atrodas kuģošanai bīstamā vai aizliegtā rajonā, ignorē prasību to nekavējoties pamest;

16.6. ir jāpārtrauc nelikumīga kravas iekraušana vai izkraušana, cilvēku uzņemšana vai izsēdināšana un nav citas iespējas pārtraukt šo darbību;

16.7. ir jānovērš apzināti mēģinājumi ar bīstamiem kuģa manevriem apdraudēt kuģošanas drošību un izraisīt kuģu sadursmi.